

אפילו אם עוצם את עיניו, ואינו רואה דבר ערוה, כי עצימת עיניים היא עצה לשמור רק מה שעיניו רואות אבל עדיין יש כלם אלוקים הצריך שמירה יתירה, ולכן אין לו לילך דרך שם כשיש דרכא אחרינא.

העצה לעבודה קשה זו שבמקדש, היא על דרך המזרח בספה"ק, כאשר האדם הוא דבוק באלקיו, בעת הליכתו ברחוב או ע"י

מה שהוא דבוק למעלה א"א להרע לשלוט עליו, (עי' בספר זר זהב להרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב ז"ע, עמ' פ"ז ד"ה חלמוד ערוך), ולכן העצה היעוזה היא לשמור על המחשבה, שיהי' לאדם מחשבות טובות של עיניים של חורה, ועל ידי זה יכול לשמור הכלם אלוקים שעל פניו. וזוהי יהי' חל השם קדוש ישראל, ותומשך הגאולה ע"י גואלנו ה' צבאות.

פרשת לך לך

מאמר א'

אברהם אינו אמר למלך קדום "אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא מאמר אני העשרתי את אנרס", ואחז"ל (בר"ר פמ"ג ט') "חייך שאני נותן לבניך מצות יבמה היך מה דאת אמר (דברים כ"ה) וחלצה נעלו מעל רגלו", וצריכים לבאר המדה כנגד מדה שיש בשכר זה, שע"י שלא נטל מהבזיה לכן זכה לחליצה, ועוד הק' החת"ס וכי מה הזכי' של מצות חליצה, הלא רצון החורה הוא שייצם אשת אחיו, ולמה נקרא זאת שכר שזכה למצות חליצה לבניו. ונבאר בעזרת הבזיה ית' על דרכו של החת"ס בדרשותיו (פ"א קנ"ג ד"ה להראות), ונבאר קצת מקודם ענין חליצה.

דיבם יש לפניו שתי דרכים, או לייצם אשת אחיו או לחלוץ, והטעם שבוחר

בחליצה, ואינו רוצה ליצם הוא, כי ירא לנפשו שאינו יכול לעשותו לשם שמים, והנה על זה מורה ענין חליצת הנעל, דאמרינן בגמ' חענית כג: גבי ברי' דחוני המגעל, "מאי טעמא כולה אורחא לא קיים מר מסאניה וכי מטי למיא קיים מסאניה? אמר להו כולה אורחא חזינא במיא לא קא חזינא", ובספר סוד ישרים (להרה"ק מראדיון ז"ע) מבאר כי מגמ' זו יכולים אנו להבין מה הענין של מנעל. כי במקום שהאדם רואה את הכל מצורר לפניו ואין לו שום ספיקות אין לו צורך למנעל, ורק בעת שהולך במים שאינו יודע בצירור מה ימצא בדרכי הילוכו, אז הוא צריך מנעל. נמצא כי יסוד ענין של מנעל בעצדות ה' הוא, כי בעת אשר אדם יורד במוך החושך לברר משם הטוב, והוא הולך בדרכי שיש בו ספק אם ילתי לברר הטוב או ח"ו ידבק בחלק הרע, ויהי'

עס
דע
ע
י
י

נמשך אחר חיצוניות הדבר ולא יעלה הניגון הקדוש, או ילחץ להיות דבוק בפנימיות, נמצא שהולך בדרך שאינה מצוררת ונקרא שהולך במנועל. אבל מי שעוסק בעבודת השי"ת באופן שאינו מכניס עצמו לנסיגות, ואינו הולך בדרכים מסוכנות להוציא משם יקר מזולל, או אדם כזה אי"צ מנועל. וזוהו מבאר הסוד ישירים מה שמצינו אל מראה הסנה שכ' (שמות ג') "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", כי במקום אדמת קודש, שהקדושה שם בנהירות אין צורך למנועל, וכן הוא הענין מה שאסור לילך בניהמ"ק עם נעל, שהכל מנד בזהירות הקדושה. ולכן היבס אשר בוצר בדרך החליצה, שאינו רוצה לירד ולברר עניני עוה"ז ולהוציא משם יקר מזולל, ולהקים שם לאחיו להביא נשמת אחיו לעוה"ז בצן הנולד כדאימא בספה"ק, שהרי אינו רוצה להכניס את עצמו בדרך כזו שהיא מלאה ספיקות שמא לא יעשה שליחותו ויפגע באיסור אשת אח, הרי אינו רוצה בדרך של מנועל כי אינו רוצה להיכנס לתוך ההסתר, ולכן וחלצה נעלו.

בתיב (עמוס ב') "על מכרם בכסף זדיק ואציון בעבור נעלים", ואמרו חז"ל (פרקי דרבי אליעזר פל"ח) כי השבטים מכרו יוסה"צ בעשרים כסף, וכל א' מהשבטים נטל ב' כסף לקנות נעלים. ובודאי דברי חז"ל עמוקים מיני ים, רק נקודה א' נוכל להבין מה שמרומז בזה, כפי אשר האיר לנו הסוד ישירים. כי מחלוקת יוסה"צ והשבטים אשר היו תחת מלכות של יהודה, הייתה אם לנחור בדרך היבוס או בדרך החליצה. דרך יבוס נקרא שעוסק בעניני עוה"ז, אפי' בענין כזה אשר קרוב הוא לפגוע באשת אח, ולברר שמעשיו

לשם שמים, וזו היא הדרך שמצינו אלל יהודה, שעשה יבוס בכלתו חמר, וכמו שפי' הרמב"ן שם שהי' ענין של יבוס, כי יהודה והשבטים עסקו בצירור עניני עוה"ז לברר הכל לשם שמים. ליוסף הצדיק הי' דרך אחרת, הדרך של חליצה, מצינו בנסיון של יוסה"צ דכ' (בראשית ל"ט) "וימאן", ואמרו חז"ל (בר"ר פ"ר פ"ו) שיוסה"צ אמר אם לדבר מנוה ממאנין לדבר עבירה לא כ"ש, ומבואר שהי' יוסף הצדיק צריך ללמוד ק"ו כדי למאן, והדבר צריך ביאור כי למה לו ללמוד מחליצה, למאן בדבר עבירה, וכי יש הו"א לעבור עבירה שהוצרך לימוד שלא לעשותו, ומה הלימוד מחליצה, רק הנחת הענין מבאר השפ"א בליקוטים (כפ' וישנ), רש"י מביא דברי חז"ל שהי' כאן ענין של לשם שמים, שהיא ראחה כי צריך לנאח ממנה בן, והי' זה נסיון ליוסה"צ אולי באמת צריך לעשות זה המעשה לשם שמים, כי יש כאן נשמה שצריכה לנאח ממנה, וכענין מעשה יהודה שהי' בו ענין לידת נשמת משיח, ודייקא ע"י אופן כזה כמבואר בספרים, וממילא הי' ספק ליוסה"צ אולי יש חיוב עליו לעשות פעולה זו. ועל זה עשה ק"ו מחליצה, כי יסוד מנות חליצה הוא שהתורה נתנה דרך לאדם שלא ידאוג עבור העלאת הנשמות וענינים אחרים, רק יכול למאן, א"כ כ"ש לדבר עבירה ממאנין, אף שיש חשבון כעין זה של להקים לאחיו שם. נמצא כי יסוד עבודת יוסף הצדיק הי' חליצה, עבודה מבלי לירד למקומות של חושך וספיקות לברר ולהוציא יקר מזולל. וזו הכונה שמכרו יוסף הצדיק עבור נעלים, כי השבטים רצו ללכת בדרך של יהודה, ולא בדרך של וחלצה נעלו, רק דייקא בנעלים לעסוק בצירורין והעלאת הקדושה.

החת"ם בתשובה [או"ח סי' ר"ב, וחזר עלי' בכמה מקומות] כתב לצאר למה חליתיה צותה התורה שיקיים היבמה במעשה החליצה "וירקה בפניו", ומפ' שכונת התורה לגנות את החולץ שאינו עושה מעשה מצוה של יבום, ובלשונו "ירקה בפניו, איך בני אל חי לא יכלו לכוון לש"ש", וכמו"כ מביישים אותו כל ימיו, שכוחים על בית היבם "בית חלוץ הנעל", והכל מפני שאינו מייבם ואינו יכול לעשות היבום כולו לשם שמים. ומסיים החת"ם אעפ"כ מוטב שיהי' שטתה כל ימיו ואל יהי' רשע שעה א' לפני המקום, כי אם אינו יכול לעמוד על עצמו ולכבוש ירו, מוטב שיהי' בזיון כל ימיו ולא יעבור על רצון קונו.

והנה ענין העושר של קדוש הי' בו ענין של העלאת נלוזי קדושה, והי' ברכוש הזה קדושה שהי' יכול אברהם לתקנה, ואברהם

אזינו מנע עצמו מזה הדרך, כי ראה לדורות כי לא יוכלו לעמוד בנסיון הזה ליקח כסף כזה, שבא ממקורות כאלו שכת הקדושה טמון בקליפה קשה של טומאה, ולהעלותו לקדושה. כי דורות האחרונים אשר הנסיונות קשים העיקר לילך בחמימות, ולא בגדולות ונפלאות, ולעשות המעשים בפשיטות ולא לעסוק במופלא ממך. ולכן לצורך דורות אלו, אשר כל עבודת האבות היו לדורות אחריהם, והמלחמה עם המלכים הי' מכוון לימים של עקבתא דמשיחא כדאיחא בספרים הקדושים, מנע אברהם אזינו עצמו מליקח רכוש של קדוש, כי נתן דרך לדורות האחרונים שלא לעסוק בענין צירור הנלוזות והעלאת ע"י ירידה לתוך החושך, אלא דרך של חליצה, ולכן דייקא בזכות זה שלא לקחת כלום מקדוש וזה מדה כנגד מדה להמהלך בעבודת ה' של וחלצה נעלו.

מאמר ב'

המלאך המצטר על לידת ישמעאל אמר, (בראשית ט"ו) "והוא יהיה פרח אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן", ופי' השפ"א צפ' וירא (שנת חר"ג) פי' מחודש בקרא. ידוע שהעולם נתחלק לד' בחינות, דומם, נומח, חי, מדבר, ובספר הכוזרי מבואר דיש דרגא חמישית והוא ישראל, וכמו שדרשו חז"ל (יבמות סא.) אתם קרוים אדם, ובג"י הם למעלה מכל הנבראים בסוג בפני עצמו. והנצי"ב בקונט" (סוף פי' רנה של חורה על שה"ש), כי מצינו שבעת שעוקרים נומח מן הארץ לא נעשה דומם אלא הולך ונפסד ונעשה כמוש, בעל חי שמת יורד יותר שהרי

מסריח אחר זמן, ואדם עוד יותר מזה, וכן אנו רואים גם בחינת ישראל אומר הנצי"ב, אשר חושבים שיהודי שעוזב את היהדות, עדיין יהי' בן אדם כשאר אנשים, והרי בעינינו ראינו שאינו כן, רק נעשה ירוד ופרוץ יותר מכל הנביאה. כאשר רואים בחוש בהיסטוריה כי כל השיטות בעולם נעשו ע"י יהודים פורקי עול, והם חידשו כל ה"איזמס", כל הדברים של הפקירות, כולם נתחדשו ע"י אלו שעזבו את היהדות ועי"ז נפלו מטה מטה. ונחזור לדברי השפ"א, אשר מביא כי בכל אלו הד' בחינות יש ממוצע בין א' להשני, בין דומם ונומח הממוצע הוא כמהין ופטריות, בין נומח וחי

יש אדני השדה, ובין קוף, ובין מדבר ויש כנ"ל, יש ממוצע ישמ כי יש לו שייכות לש ממוצע, ולכן נאמר ע

הנה מצינו להלן ב על לידת יצא

להקצ"ה "לו ישמעאל אינו כדאי למתן שכר דנראה מאלו הדיבור אזינו להקצ"ה על כ שיהי' אצ"ה מרוז יצחק, וכתב לפרש הבטחת הקצ"ה שיה ושכר על צריח מילה בכל פעם שבני ישראל הזה, כי המצב של ש ישראל כפי שצריך

השייכות של בני ישראל יעמדו להם הכח וי ע"ה במצב כזה, ולכן יחי', פי' שהשכר ישמעאל, ויצחק יהי' וממילא כאשר יצאו לבניו ג"כ לעולם ו כאשר יהי' אחד נ מאיר אצלו כראוי, להיות נשבר לבו בו על להבא, אז צרו הק' ויקבלו הקצ"ו אמר ליתן לו שבני אברהם אזינו אינו הרי בשכר זה יחי